УДК 334.01

Володимир Васильович КОВЧ

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної теорії,
Приватний вищий навчальний заклад
«Хмельницький економічний університет»
вул. Каменецька, 159/2, м. Хмельницький, 29000, Україна
E-mail: Odya@i.ua
Телефон: +30935107404

ПРОБЛЕМИ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ ДОМОГОСПОДАРСТВ ПРИ ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Ковч, В. В. Проблеми задоволення потреб домогосподарств при формуванні інноваційної економіки [Текст] / Володимир Васильович Ковч // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2014. – Том 16. – № 1. – С. 48-54. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Розкрито сучасний стан домогосподарств в Україні, їхню фінансову спроможність та можливості в задоволенні своїх потреб. Проаналізовано проблеми формування та основні джерела витрат домогосподарств. Досліджено проблему якості життя в нашій державі та межу, за якою настає бідність, а також склад граничного набору благ, який необхідний для задоволення першочергових потреб населення. Розглянуто вплив домогосподарств та їх роль у формуванні інноваційної економіки в Україні, проблеми міграції наукових кадрів за кордон та сучасний стан і перспективи щодо оплати праці по кожній області, проблеми тінізації економіки та вплив цього фактора на можливості домогосподарств щодо задоволення своїх потреб.

Розробка цієї проблеми набуває актуального значення, оскільки дає можливість оцінити рівень реального стану змін у соціально-економічному становищі нашої держави. Визначення проблем, перед якими постають домогосподарства у сучасному світі, надають реальну можливість відобразити ієрархічну розмежованість сучасної системи задоволення потреб у суспільстві. Дослідження цієї теми є ключовим моментом не тільки для органів законодавчої та виконавчої влади, але і для суспільно-політичного життя України у кожному населеному пункті, що визначає позицію та активність діяльності організацій, першочергова мета котрих – захист інтересів населення.

Ключові слова: *домогосподарство; держава; потреби; задоволення потреб; бідність; межа бідності; тінізація економіки; інноваційна економіка; економічний розвиток; фінансування; рівень оплати праці; споживчий кошик; прожитковий мінімум; модель поведінки.*

Владимир Васильевич КОВЧ

ПРОБЛЕМЫ УДОВЛЕТВОРЕНИЯ НУЖД ДОМОХОЗЯЙСТВ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ

Аннотация

Раскрыто современное состояние домохозяйств в Украине, их финансовой состоятельности и возможности удовлетворения своих нужд. Проанализированы проблемы формирования и основные источники расходов домохозяйств. Исследована проблема качества жизни в нашем государстве и границы, за которой наступает бедность, а также состав предельного набора благ, который необходим для удовлетворения первоочередных потребностей населения. Рассмотрено влияние домохозяйств и их роль в формировании инновационной экономики в Украине, проблемы миграции научных кадров за границу и современное состояние и перспективы оплаты труда по каждой области, проблемы тенизации экономики и влияние данного фактора на возможности домохозяйств по удовлетворению своих потребностей.

Разработка данной проблемы приобретает актуальное значение, поскольку дает возможность оценить уровень реального состояния изменений в социально-экономическом положении нашего государства. Определение проблем, которые стоят перед домохозяйствами в современном мире, оказывает реальную

© Володимир Васильович Ковч, 2014

возможность отразить иерархическую разобщенность существующей системы удовлетворения потребностей в обществе. Исследование данной темы является ключевым моментом не только для органов законодательной и исполнительной власти, но и для общественно-политической жизни Украины в разрезе по каждому населенному пункту, определяет позицию и активность деятельности организаций, первоочередная цель которых - защита интересов населения.

Ключевые слова: *домохозяйство; государство; потребности; нужды; удовлетворение потребностей; бедность; черта бедности; тенизация экономики; инновационная экономика; экономическое развитие; финансирование; уровень оплаты труда; потребительская корзина; прожиточный минимум; модель поведения.*

Volodymyr Vasylyovych KOVCH

PhD in Economics,
Assossiate Professor,
Departmenr of Economic Theory,
Private Higher Educational Institution "Kmelnytskyi University of Economics",
Kamenetska str., 159/2, Kmelnytskyi, 29000, Ukraine
E-mail: Odya@i.ua
Phone: +30935107404

THE PROBLEMS OF SATISFACTION OF THE COMMUNITY NEEDS IN THE PROCESS OF FORMING THE INNOVATIVE ECONOMY

Abstract
The modern state of the communities in Ukraine is exposed. Their financial possibility and ability for problem satisfaction are considered. Forming problems and basic sources of charges of the communities are analysed. The problem of the life quality in our state, the limit below which the poverty occurs, and also the limit set of goodness, that is needed for satisfaction of urgent people necessities, are investigated. The influence of communities and their role in forming of innovative economy in Ukraine are considered. Problems of migration of scientific manpower abroad are shown. The modern state and prospects, in relation to the remuneration of labour in each area of Ukraine are determined. Problems of shadowing of economy, and influence of this fact on possibilities of communities, in relation to satisfaction of their necessities are defined.
Working out the present problem obtains the actual meaning, since it gives the possibility to estimate the real level of changes in social economic position of our state. The determination of the problems, which are estimated in communities nowadays, gives a real opportunity to reflect the hierarchic differentiation of the current system of satisfaction the needs of the society. The investigation of this problem is a key moment for not only legislative and executive authority, but also for social and political life of Ukraine in a cut through every settlement, which determines the position and activity of the organizations, the urgent aim of which is the maintenance of population interest.

Keywords*: community; state; necessities; need; satisfaction of necessities; poverty; limit of poverty; shadowing of economy; innovative economy; economic development; financing; level of remuneration of labour the consumer basket; the living wage; the model of behaviour.*

JEL classification: D190

Вступ

По своїй природі, як людина, так і людство в цілому хочуть жити в достатку. Тому проблеми багатства, добробуту та шляхів і способів їх досягнення завжди були в полі уваги багатьох економістів. Всезагальне щастя вже фігурувало в ідеях раннього утопічного соціалізму. Умовою його досягнення розглядалось знищення приватної власності, зрівнювальний розподіл і повна регламентація суспільного життя [1, с. 150].

На дослідження домогосподарств та їх потреби значну увагу звертали вітчизняні науковці: С. Злупко, М. Литвак, Е. Лібанова, В. Мандибура, Н. Можайкіна, І. Осипова, С. Панчишин, А. Ревенко, М. Савлук, Н. Федірко та ін. Зарубіжні вчені теж не залишалися осторонь цієї проблеми та активно досліджували потреби домогосподарств, серед них варто назвати таких, як А. Аткінсон, С. Барсуков, П. Дасгупта, В. Жеребін, С. Колм, Н. Манохіна, А. Олейник, В. Радаєв, А. Романов, А. Сурінов, С. Тютюнникова, К. Чабану та ін.

Мета статті

Мета статті - дослідити сучасні реалії, можливості та перспективи, а також проблеми, що постають перед домогосподарствами при задоволенні їх потреб за сучасних умов формування інноваційної економіки в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження

На сьогодні в найрізноманітніших джерелах засобів масової інформації значна кількість матеріалу присвячена дослідженню проблем формування, а також напрямкам витрат фінансів домогосподарств. При цьому проведення постійного аналізу наявного потенціалу, збережених коштів індивідуумів у якості можливих інвестицій у реальний сектор економіки входять до кола питань, що формують структуру багатьох теоретичних дискусій.

Фінанси, якими володіють господарюючі суб'єкти, беруть участь у створенні прибуткової частини бюджетів домашніх господарств, що виявляється у формах заробітної плати (зокрема реальної заробітної плати), різноманітних соціальних виплат, отримання прибутку від цінних паперів тощо. Держава також вкладає свою частку у формування бюджетів домашніх господарств. Найчастіше це втілюється через податкову політику та трансфертні платежі.

Сучасна наука часто під домашнім господарством розглядає господарство сім'ї як певної самостійної одиниці. Їхній дохід більшою мірою спрямований на життєзабезпечення всіх її членів та не пов'язаний з проведенням підприємницької діяльності. Відповідно до рекомендацій ООН домашні господарства виступають у межах певних окремих осіб або групи осіб, що мають можливість забезпечити себе необхідними засобами життєдіяльності.

На сьогоднішній день поняття якості життя в нашій державі не має загальновизнаної структури, оскільки набір її індикаторів не може бути однаковим для різних економічних районів держави. Здебільшого критерії, які беруться для порівняння, пов'язуються з розвиненими країнами та їх можливостями у забезпеченні задоволення потреб своїх громадян.

Основним показником підвищення якості життя населення України повинно бути продовження тривалості життя, що визначається цілим переліком позитивних зрушень, зокрема: підвищення рівня соціальних послуг та легкість їх отримання, покращення умов праці та рівня соціальної відповідальності бізнесу і т. п.

Межа, за якою настає «бідність», може бути охарактеризована у вигляді кошика з мінімальною комплектацією благ першої необхідності, що подано у грошовому виразі у вигляді витрат на його придбання. Зазвичай нормативний підхід до висвітлення рівня життя базується на встановленні певних норм споживання, що спираються на висновки експертів або у деяких випадках, коли мова йде про менш розвинені країни, на їх ресурсні можливості. Для України таким показником є прожитковий мінімум, що у своїй основі повинен поєднувати можливості держави задовольняти потреби населення з максимально допустимими можливостями використання наявних ресурсів.

Склад граничного набору благ для задоволення потреб населення визначається з урахуванням наступних факторів:

- наявних рекомендацій від компетентних установ щодо мінімальних об'ємів споживання товарів та послуг, необхідних для забезпечення повноцінного життєзабезпечення як людини, так і домогосподарств;
- рівня споживання благ у сім'ях з гранично низьким рівнем прибутку;
- складу членів сімей та рівнів їх доходів;

Цілком очевидним стає факт того, що на сьогоднішній день обраний рівень прожиткового мінімуму не дозволяє повною мірою забезпечити задоволення навіть найважливіших нужд людини. На думку вітчизняних дослідників, для України межа прожиткового мінімуму повинна бути не у відсотковому вираженні, а у кількісному співвідношенні. І тільки за таких умов можна буде говорити про дійсно ефективний споживчий кошик, що здатен забезпечити мінімальне задоволення потреб як кожної людини окремо, так і домогосподарств.

Варто визнати, що прожитковий мінімум нині в Україні знаходиться за межею, яка може забезпечувати принаймні фізичне виживання. Доцільно додатково згадати про необхідність кардинальних змін у мінімальних стандартах рівня життя в нашій країні, про зміни у якісному складі та його розмірі, що повинен гарантувати розширені можливості населення.

Прожитковий мінімум повинен бути основою для побудови заходів, що за своєю природою спрямовані на скорочення бідності та надання необхідної соціальної допомоги тим категоріям населення, що належать до соціально незахищених груп. Прожитковий мінімум повинен стати певним стандартом споживання домогосподарств, що надає можливість працюючій частині населення задовольнити щонайменше відновлення фізичних, інтелектуальних здібностей людини та можливість майбутнього розвитку особистості.

На сьогодні незавершеним є процес формування різних моделей споживчої поведінки, що певною

мірою можуть відобразити способи життя людей, домогосподарств та визначити цінності різних груп населення та їх бажання в задоволенні власних потреб.

За умов формування інноваційної економіки діяльність домашніх господарств на фінансових ринках України набуває особливої ваги, оскільки саме на них відбувається формування джерел інвестування та розвиток технічного прогресу, що в свою чергу призводить до фінансування економічного зростання.

Після забезпечення своїх потреб домашні господарства накопичують фінансові ресурси на рахунках різних зберігаючи фондів, структура яких формується за рахунок виокремлення частини коштів із отриманої заробітної плати та інших грошових надходжень. У сучасних умовах такі фонди розглядаються як заощадження, що надають інвестиційні ресурси конкретним особам, таким чином гарантуючи підняття рівня життя окремим індивідам.

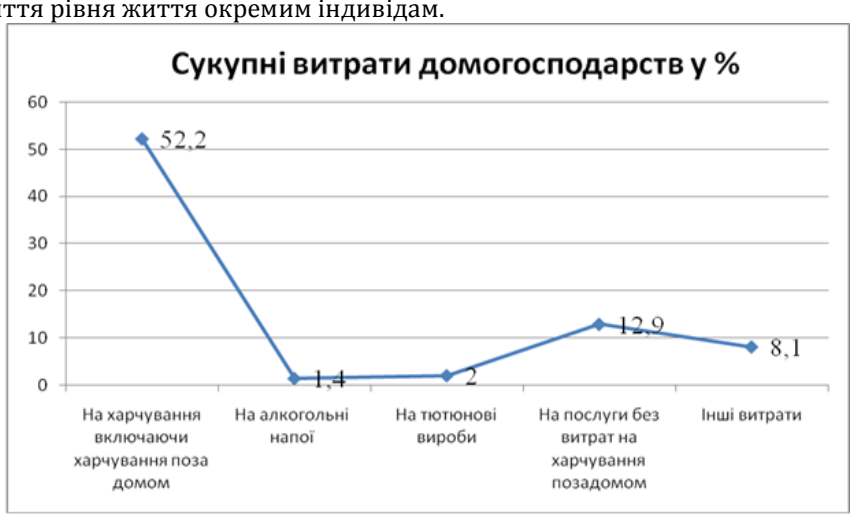


Рис. 1 Сукупні витрати домогосподарств у % станом на 1 квартал 2013 р. [2]

З рис. 1 видно, що основна частина витрат домогосподарств спрямована на задоволення фізіологічних потреб людини, тобто на їжу. Виділення такої значної частини коштів на задоволення першочергових потреб зменшує можливості у заощадженні коштів, інвестуванні у різноманітні інноваційні проекти та підтримання розвитку економіки держави.

Через залучення фінансів населення до системи економічних відносин наша держава може забезпечувати вирішення як соціальних, так і економічних проблем господарюючих суб'єктів та покращити свій фінансовий стан. Домашні господарства у сучасному середовищі створюють вплив на формуванні інноваційної економіки в Україні.

Структурно-функціональний аналіз сектору домашніх господарств дозволяє розширити й обґрунтувати їх основну цільову функцію – відтворення людського потенціалу, яке об'єднує біологічне, соціальне, духовне, господарське, інституційне відтворення. Йдеться про сукупність матеріальних, людських, духовних, етичних, релігійних основ існування сектору домогосподарств. Саме в цьому є його важливість для розвитку економіки і суспільства загалом [3, с. 65].

Для проведення цього дослідження домогосподарств та їх потреб у системі національної економіки варто сконцентрувати увагу на використанні таких елементів соціально-економічної теорії, як: підходи до вивчення сім'ї (Хілл Р.);

- Пірсонс Т. – структурний функціоналізм;
- Хоманс Дж. – теорію обміну;
- концепція індивідуалізму та раціональних очікувань;
- біхевіористський підхід, що поєднує економіку та психологію [4, с. 84-86].

В основу цієї теорії покладено такі положення: обмеження раціональності, яке пояснюється нестачею часу та інформації для прийняття рішень; обмеження волі, пов'язане з проблемою самоконтролю – іноді домогосподарства невмотивовано збільшують свої видатки, що суперечить їх усвідомленим перспективним інтересам; стримуваний егоїзм, тобто припущення про те, що часто члени домогосподарств діють безкорисливо і жертвують власними інтересами заради інших [3, с. 65].

У деяких випадках інноваційна діяльність розглядається як універсальний метод досягнення позитивних зрушень як у державі, так і в суспільстві. Проте окремі дослідники розглядають інноваційну діяльність як найкращий шлях переходу від традиційно-сталого стану суспільства до сучасно-нового. Проведення інноваційної діяльності в Україні має не тільки економічні, а й соціально-економічні та культурні наслідки, де зачіпаються всі елементи організації сучасного суспільства. За своєю природою формування інноваційної економіки поглинає та створює взаємовплив окремих соціальних особливостей різних країн одна на одну. Тісний взаємозв'язок та співпраця у різних напрямках

економічного життя між дружними країнами створює взаємний вплив та призводить до запозичення прогресивних інновацій, соціальних механізмів та поведінкових моделей.

Дослідження отриманого досвіду показує, що інноваційна діяльність має два вияви, зокрема:

– її можна розглядати як глобальний процес, що за своїми масштабами охоплює значну частину країн світу. Такий процес призводить до запозичення елементів досвіду та організації сфер суспільного життя в більш розвинених країнах;
– з іншого боку, у зв'язку з соціально-культурними особливостями деяких країн далеко не всі елементи, що успішно себе зарекомендували, можуть бути перенесеними та використаними на території України. В окремих випадках таке запозичення досвіду може призвести до негативних наслідків і навіть спровокувати хвилю кризи в країні. Інноваційна діяльність в Україні супроводжується не тільки запозиченням досвіду та навичок у галузі виробництва, досвіду державного управління, але і зачіпає норми поведінки та моральні уявлення.

На заваді задоволенню потреб домогосподарств та формуванню інноваційної економіки в нашій державі стає її тінізація. Проблема тіньової економіки існує майже у всіх країнах світу. Хоча в багатьох економічно розвинутих країнах її обсяги становлять 8-16 % від ВВП, що суттєво не впливає на соціально-економічні процеси в суспільстві. Такий вплив відчувається, коли розміри тіньового сектору в країні перевищують 30 % від ВВП. Тоді починає функціонувати відтворювальна система тіньових економічних відносин. На жаль, в Україні обсяги тіньової економіки досить великі і продовжують зростати. Це призводить до занепаду економічної діяльності країни та стагнації економіки загалом. До економіки, яка знаходиться в тіні, можна віднести неформальну, приховану і підпільну [5]. Перша з них виявляється в дозволеній, але формально не зареєстрованій формі, отже, не внесеній до статистичної звітності економічній діяльності. Її суміщають з домашньою економікою. До прихованої економіки відносять легальну економічну діяльність, яка частково або зовсім не фіксується у статистичній звітності, а відтак, через приховування доходів ухиляється від сплати податків [1, с. 153].

Несприятлива демографічна ситуація посилюється трудовою міграцією. Як відомо, у розвинених країнах розроблені та функціонують гнучкі й сприятливі програми залучення кваліфікованих працівників. За експертними оцінками, витрати на одного фахівця з вищою освітою становлять близько 20 тис. дол. США. Це означає, що кожен прибулий кваліфікований трудовий мігрант збагачує країну свого нового перебування саме на цю суму, збіднюючи водночас на таку ж суму свою власну країну. За оцінками експертів, за межами України працює близько 30 % українських учених, збагачуючи науку й економіку зарубіжних країн [6, с. 22].

Для порівняння наведемо дані про розмір середньої заробітної плати по Україні за областями, станом за січень - березень 2014 р. (таблиця 1).

Як видно з таблиці 1, абсолютним лідером серед зростання заробітної плати є Рівненська область, де протягом проаналізованого відрізку часу заробітна плата збільшилась на 422 грн. По Україні п'ятірка лідерів із зростання рівня заробітної плати складається з наступних областей: Донецька, Миколаївська, Рівненська, Хмельницька та АРК. Проте середній показник зростання рівня оплати праці по Україні залишається досить низьким та становить лише 250 грн. Такий невисокий приріст в оплаті праці не може гарантувати повноцінного та всебічного задоволення потреб як кожної людини окремо, так і домогосподарств загалом.

Нині спостерігається досить сильне протиставлення між керуючою ланкою та основною частиною населення. Значна різниця між багатими і бідними тільки загострює проблему. Відповідно до цього формування інноваційної економіки вимагає наявності досить високого рівня соціальної відповідальності керуючої частини населення та їхньої здатності враховувати національні інтереси держави.

Відсутність фактичної відповідальності керуючої частини населення, бізнесу та представників органів влади становить пряму загрозу формуванню інноваційної економіки в державі. Практична відсутність соціальної відповідальності бізнес-середовища полягає в прямій зацікавленості у збільшені прибутків, а не в реальному покращенні створених благ.

Для сприяння притоку капіталу у нові динамічні галузі з метою проведення інноваційної діяльності необхідно послідовно формувати інститути інноваційного розвитку та інститути, що будуть спроможні перерозподілити інвестиційні ризики. Таким чином некомпенсовані ризики для підприємств будуть знижені до гранично припустимого рівня.

Таблиця 1. Розмір середньої заробітної плати по Україні за областями, станом за січень - березень 2014 р. у розрахунку на одного штатного працівника, грн [7].

Області	Січень	Лютий	Березень	Приріст за 2014 р
Вінницька	2513	2531	2650	137
Волинська	2407	2402	2526	119
Дніпропетровська	3285	3389	3390	105
Донецька	3674	3707	4036	362
Житомирська	2462	2475	2597	135
Закарпатська	2372	2427	2607	235
Запорізька	3079	3032	3416	337
Івано-Франківська	2600	2567	2766	166
Київська	3165	3242	3456	291
Кіровоградська	2505	2509	2643	138
Луганська	3295	3266	3404	109
Львівська	2611	2644	2816	205
Миколаївська	2955	3066	3299	344
Одеська	2898	2837	2972	74
Полтавська	2946	2823	3082	136
Рівненська	2626	2671	3048	422
Сумська	2602	2581	2698	96
Тернопільська	2182	2266	2371	189
Харківська	2832	2881	3071	239
Херсонська	2347	2363	2505	158
Хмельницька	2522	2548	2847	325
Черкаська	2546	2516	2682	136
Чернівецька	2320	2345	2435	115
Чернігівська	2420	2425	2654	234
АРК	2693	2697	3013	320
По Україні	3148	3189	3398	250

Висновки та перспективи подальших розвідок

Сучасні реалії, з якими зустрічаються домогосподарства при задоволенні своїх потреб, становлять досить вагому загрозу для їх подальшого розвитку. Значна частина відповідальності за несприятливе середовище лягає на плечі держави та керуючої ланки суспільства. Труднощі також викликає формування інноваційної економіки в Україні, що саме по собі вимагає залучення додаткових ресурсів, іноземних інвесторів та інтелектуального капіталу. Натомість реалії сьогодення такі, що значна частка науковців через неспроможність задовольнити свої потреби змушена емігрувати за межі України.

Для оцінювання економічного добробуту домашніх господарств треба врахувати розмір переказаних грошей трудовими емігрантами з-за кордону. Адже їх кількість досить велика, а масштаби міграційного капіталу в кілька разів перевищують обсяги іноземних інвестицій у нашу країну. Визначити обсяги пересланих мігрантами грошей можна з використанням банківської інформації про закордонні грошові перекази в Україну. Деякі з дослідників у разі оцінювання величини економічного добробуту домашніх господарств країни пропонують ураховувати нерівність розподілу доходів між цими домогосподарствами [8].

Список літератури

1. *Приймак, В. І. Нечітке оцінювання рівня економічного добробуту домогосподарств [Текст] / В. Приймак // ЕКОНОМІКА: реалії часу. – 2011. – №1(1).*
2. *Витрати і ресурси домогосподарств України у 1 кварталі 2013 року (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України) [Текст].*
3. *Котис, Н. Теоретико-методологічні основи досліджень сектора домогосподарств у системі національної економіки [Текст] / Н. Котис // Галицький економічний вісник. — 2011. — №1(30). — с.63-67 - (економіка та управління національним господарством)*
4. *Ватаманюк, О. Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз [Текст] : монографія / О. Ватаманюк. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 536 с*
5. *Мазур, І. І. Тінізація економіки України в сучасних умовах [Текст] / І. І. Мазур // Вісник Донецького університету, сер. В: економіка і право, спецвип., Т.2, 2011. – С. 52-57.*

6. *Данилишин, Б. Соціальна безпека – підґрунтя сталого розвитку [Текст] / Б. Данилишин, В. Куценко // Вісн. НАН України, - 2010, № 1*
7. *Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/socposobiya/sred-zarp-reg/sred-zarp-reg_14/*
8. *Pundarik Mukhopadhaya Efficiency Criteria and the Sen-type Social Welfare Function // Working Paper No. 0114. – 2001. – November. — [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.fas.nus.edu.sg/ecs/pub/wp/wp0114.pdf*
9. *Буян, І. В. Біологічне, духовне та соціальне в людині як чинник економічної системи [Текст] / І. В. Буян // Психологія і суспільство. – 2010. – № 3. – С. 124-140;*
10. *Диха, М. В. Інвестиційно-інноваційна стратегія як взаємоузгоджена система розвитку економіки країни [Текст] / М. В. Диха // Інноваційна економіка. – 2013. – № 39. – С. 27-32.*
11. *Эрхард, Л. Благосостояние для всех [Текст] / Л. Эрхард. – М.: Начала-Пресс, 1991. – С. 230 – 231;*
12. *Криворотько, І. О. Проблеми та перспективи інвестування в людський капітал України [Текст] / І. О. Криворотько // Інноваційна економіка. – 2013. – №39 – С. 35-38.*
13. *Закон зростання потреб і соціально-економічна ефективність виробництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.grinchuk.lviv.ua/book/56/2199.html.*
14. *Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.ukrstat.gov.ua.*
15. *Масленко Г.В Інноваційна діяльність в умовах бюджетного дефіциту [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://iee.org.ua/files/conf/conf_article17.pdf.*

References

1. *Primak, V. I. (2011). Fuzzy evaluation of economic well-being of households. ECONOMY: reality time, 1 (1).*
2. *Expenditures and Resources of households of Ukraine in Q1 2013 (according to the Survey of Household Ukraine). (2013).*
3. *Kotus, N. (2011). Theoretical and methodological bases of research in the housing sector is the system of national economy. Galician Economic Journal, 1(30).*
4. *Vatamanyuk, O. (2007). Savings in the economy of Ukraine: Macroeconomic Analysis. – Lviv: Publishing Center LNU. Franko.*
5. *Mazur, I. I. (2011). Shadow economy in Ukraine today's environment. Journal of University of Donetsk, 2.*
6. *Danilishin, B., Kutcenko, B. (2010). Social Security - the foundation of sustainable development. Visn. National Academy of Sciences of Ukraine, 1.*
7. *The State Statistics Committee of Ukraine. (2014). Retrieved May 15, 2014, from : http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/socposobiya/sred-zarp-reg/sred-zarp-reg_14.*
8. *Pundarik Mukhopadhaya Efficiency Criteria and the Sen-type Social Welfare Function. (2001). Working Paper No. 0114.*
9. *The law of the needs and socio-economic efficiency. (n. d.). Retrieved May 15, 2014, from : http://www.grinchuk.lviv.ua/book/56/2199.html.*
10. *Buyan, I. V. (2010). Biological, spiritual and social man as a factor in the economic system. Psychology and society, 3.*
11. *Duxy, M. V. (2013). Investment and innovation strategy as mutually agreed system of the economy. Innovative economy, 39.*
12. *Erhard, L. (1991). Blahosostoyanye for all. – Moskow : Beginning-Press.*
13. *Kryvorotko, I. O. (2013). Challenges and Opportunities of investment in human capital of Ukraine. Innovative economy, 39*
14. *The State Statistics Committee of Ukraine (2014). Retrieved May 15, 2014, from : www.ukrstat.gov.ua.*
15. *Maslenko, G. V. (2014). Innovative activity in terms of budget deficit. Retrieved May 15, 2014, from : http://iee.org.ua/files/conf/conf_article17.pdf.*

Стаття надійшла до редакції 21.05.2014 р.